

NIEUWSBRIEF OUDERENBERAAD ZUID-HOLLAND NOORD

Praat mét ouderen, niet óver

Jaargang 3, nummer 4 | september 2023

Welkom

Dit is het vierde nummer, 3e jaargang van de Ouderenberaad ZHN *Nieuwsbrief*.

In dit nummer komen aan de orde:

- Het advies *Zorgen om de Ouderenzorg* van de Raad van Ouderen.
- Verspil geen pil – duurzamer medicijngebruik.
- Voortgang onderzoek 'Een goede dokter voor de oudere patiënt'.
- Verslag Bijeenkomst Keuzes Latere Levensjaren in Leiden
- Mededelingen

Nieuwe bijeenkomsten Keuzes LLF

Graag verwijzen wij u ook naar onze [website](#) waar u complete artikelen en adviezen vindt.

Noodklok over zorg voor kwetsbare ouderen

De Raad van Ouderen (RvO) heeft in zijn advies van afgelopen juni de noodklok geluid over de zorg voor kwetsbare ouderen. Deze zorg dreigt helemaal vast te lopen, omdat de noodzakelijke uitbreiding van verpleeghuizen is stopgezet en alternatieven nog moeten worden ontwikkeld. Dit geldt ook in de regio Zuid-Holland-Noord, waar in de komende jaren geen uitbreiding van de verpleeghuiscapaciteit is voorzien en alternatieven nog in de maak zijn.

De focus van het advies *Zorgen om de ouderenzorg* (zie [hier](#)) ligt op ouderen op of over de drempel van de langdurige zorg. Het gaat om ouderen met vergevorderde dementie en/of ouderen met complex lichamelijk lijden, vaak in combinatie met sociale kwetsbaarheid.

Mevr. Conny Helder, minister voor langdurige zorg en sport, heeft het nieuwe zorg- en woonbeleid voor ouderen vastgelegd in het WoZo-programma, met als uitgangspunten: *Thuis, Zelf en Digitaal, als het kan*. De RvO is het niet oneens met deze uitgangspunten, maar heeft er ernstig bezwaar tegen dat deze met onmiddellijke ingang in de praktijk moeten worden gebracht, waardoor in de komende jaren kwetsbare ouderen tussen wal en schip terecht komen.

De professionele zorg blijft een cruciale rol spelen in de zorg voor ouderen. De RvO pleit daarom voor creatieve acties om personeel vast te houden en extra menskracht te werven. Daarbij gaat het niet alleen om hogere lonen, maar wellicht nog meer om verbeterde arbeidsomstandigheden, inperking van de administratieve rompslomp en goede regeling van werktijden. Ook zou de sector vaker een beroep moeten kunnen doen op arbeidsmigranten.

De huisartsen vervullen een centrale rol in de zorg thuis. Ouderen doen vaker een beroep op hen en de huisarts zal vaker op bezoek gaan. De RvO adviseert de huisartsenpraktijken hiervoor de financiële middelen te geven en hen te versterken met geriatrische en met sociale expertise om kwetsbare ouderen die thuis wonen te ondersteunen.

Om een heldere structuur en taakverdeling in de zorgsector te realiseren en ouderen een integraal zorgpakket te kunnen aanbieden is het gewenst dat instellingen en huisartsenpraktijken meer gaan samenwerken, zowel onderling als gezamenlijk. Per wijk of dorp kunnen samenwerkingsverbanden tussen enkele zorginstellingen worden opgezet die in principe alle zorgvragers bedienen. Dit vraagt om inperking van de marktwerking en hervorming van de financiering. Zo'n samenwerkingsverband maakt het ook mogelijk huisartsen daadwerkelijk de regie te geven in de persoonlijke zorg thuis.

Het voorkomen van een zorginfarct is niet alleen een zaak van de zorgsector, maar van de samenleving als geheel. Het begint met bewustwording in alle wijken en dorpen en in het bijzonder bij actieve ouderen en hun organisaties. Het is zaak de sociale basis te versterken. Elkaar kennen, ontmoeten en samen iets doen, daar gaat het om. Als deze onderlinge verbinding er is, wordt het gemakkelijker om voor iemand te zorgen, zodra het nodig is. VWS heeft tijdelijk wat extra geld beschikbaar gesteld voor bewonersinitiatieven en de professionele ondersteuning ervan door bijvoorbeeld het welzijnswerk.

In het verlengde hiervan bepleit de RvO voor vernieuwing van het woonbeleid voor ouderen, te beginnen in bestaande wijken en dorpen. Daarbij moet op de korte termijn gefocust worden op wooncomplexen, waar al veel ouderen wonen. Maak deze woningen geschikt voor kwetsbare ouderen en organiseer community-care, zorg vanuit de gemeenschap, ondersteund door de gereorganiseerde professionele zorg.

Theo Roes, lid van de RvO

Verspil geen pil: help mee aan duurzamer medicijngebruik!

Het is een ironische realiteit: medicijnen die bedoeld zijn om onze gezondheid te bevorderen, kunnen een

bedreiging vormen voor de gezondheid van toekomstige generaties door verspilling. Gelukkig is er nu een beweging gaande om dit tijt te keren, en de bijdrage van medicijngebruikers kan een cruciale rol spelen.

Het doel van deze acties is duidelijk: zorgvuldig bewaarde, niet-gebruikte medicatie die naar de apotheek wordt teruggebracht, moet beschikbaar worden gesteld voor heruitgifte. In de reis van fabrikant naar patiënt, met artsen en apothekers als belangrijke tussenpersonen, liggen er kansen om duurzamer met medicijnen om te gaan. En de grootste winst ligt momenteel bij medicijnen die niet door patiënten zijn gebruikt.

Vis(steur) die ik heb gemaakt van retourmedicatie die verbrand moest worden.

Dankzij moderne technologieën, zoals barcodes en temperatuurstrips, kan de veiligheid van teruggebrachte medicatie worden gegarandeerd.

Een motie op basis van een ondersteunende petitie is al door een meerderheid van de Tweede Kamer aangenomen. Dit heeft de Minister aangemoedigd stappen te ondernemen om heruitgifte van kostbare kankermedicatie in ziekenhuizen mogelijk te maken. Toch blijft verspilling in de eerste lijn, via huisartsen en zorginstellingen, in bijna heel Europa een probleem, ondanks berichten over toenemende medicijntekorten, ondanks verzoeken en smeebedes om met de retourmedicatie medicijntekorten op te lossen. De Minister beweert dat Europese wet- en regelgeving heruitgifte

belemmert, maar in Griekenland is een duurzaam en gecontroleerd heruitgiftesysteem opgezet, binnen de Europese wettelijke kaders.

Zorgvuldig bewaarde, niet-gebruikte medicatie die naar de apotheek wordt teruggebracht, moet beschikbaar worden gesteld voor heruitgifte.

Recente vragen van de Tweede Kamer aan Minister Kuipers zijn nog onbeantwoord, deels door kabinetswijzigingen en mogelijk omdat er geen bevredigende antwoorden zijn. Er is bewijs dat de verspilling van medicijnen alleen al in Nederland tot 2,2 miljard Euro kan oplopen, en de vraag rijst waarom ons land niet bij de Griekse collega's heeft geïnformeerd naar hoe die duurzame keten kan worden opgezet.

Waarom mag de farmaceutische industrie blijven vasthouden aan een algemeen geldende verlooptermijn van vijf jaar, terwijl recent internationaal onderzoek heeft aangetoond dat medicijnen in capsule-, ampul- en tabletvorm gedurende 30 jaar hun werkzaamheid behouden zonder gezondheidsrisico's?

U kunt helpen deze verandering te bewerkstelligen. Het is niet alleen mogelijk om medicijnverspilling tegen te gaan, maar ook om een duurzamere erfenis voor de volgende generaties te creëren. Tekenen en delen van de petitie op "Red levens, vernietig geen bruikbare medicijnen" kan een krachtig verschil maken. Dat kan [hier](#).

Laten we samen streven naar een duurzamere toekomst voor onze gezondheidszorg. Uw ervaring en stem tellen mee!

Walter Schrader
Voormalig huisarts Leiden

Onderzoek 'een goede dokter worden voor de oudere patiënt'

In de Nieuwsbrief van maart 2023 heb ik u geïnformeerd over het wetenschappelijk onderzoek

dat wij vanuit de afdeling Public Health en Eerstelijns geneeskunde van het LUMC doen naar onderwijs ouderengeneeskunde. Door middel van dit onderzoek willen wij het onderwijs in de geneeskunde opleiding verder verbeteren zodat geneeskunde studenten beter kunnen worden voorbereid op de zorg voor oudere patiënten.

Het onderwerp van het onderzoek is de professionele identiteitsontwikkeling van de geneeskunde student. Het doel is dat wij meer zicht krijgen op wat nodig is voor deze professionele identiteitsontwikkeling in relatie tot de zorg voor de oudere patiënt. Dit willen wij doen aan de hand van de verwachtingen en behoeften die oudere personen hebben van de dokter. In mijn schrijven van maart 2023 was ik op zoek naar deelnemers. Graag informeer ik u in deze nieuwsbrief over het vervolg.

Naar aanleiding van mijn vraag voor deelname hebben veel mensen zich aangemeld. Van april t/m juni heb ik 15 deelnemers geïnterviewd en hebben we twee focusgroepen gehouden van 4 en 5 personen. Enkele mensen ontving ik aan het LUMC en ook de focusgroepen hebben we aan het LUMC gehouden. Voor een groot deel van de interviews werd ik heel gastvrij bij mensen thuis ontvangen. Ik ben heel dankbaar voor het enthousiasme, het meedenken en de openheid van de deelnemers.

In de loop van de tijd kreeg ik een beeld van wat de deelnemers een goede dokter vinden.

Tijdens de interviews hebben we gesproken over welk beeld zij hebben van de dokter die zij nodig hebben, wat zij prettig vinden aan een dokter en wat zij verwachten van de dokter die voor hen zorgt. In de loop van de tijd kwamen er steeds meer dezelfde thema's naar voren en kreeg ik een beeld van wat de deelnemers een goede dokter vinden. Iets waar we naar op zoek zijn. Tijdens de 2 focusgroepen zijn de verschillende thema's verder uitgediept.

Hoe gaat het nu verder? De komende weken ga ik alle rijke informatie die ik heb gekregen analyseren. Ik hoop u in een volgende nieuwsbrief meer te kunnen vertellen over de uitkomsten van het onderzoek. Via deze weg wil ik de deelnemers nogmaals heel hartelijk bedanken voor hun waardevolle bijdrage!

Mocht u vragen hebben dan hoor ik dat graag.

Annemarie Moll-Jongorius

Specialist Ouderengeneeskunde

Onderzoeker Onderwijs Ouderengeneeskunde

A.Moll-Jongorius@lumc.nl

Keuzes in de latere levensjaren hervat en direct weer een groot succes!

Sinds 2013, nu dus alweer tien jaar geleden, werden hier in de brede Leidse Regio de eerste bijeenkomsten gehouden over thema's rond de latere levensjaren. Eerst onder de vleugels van de toen hier nog plaatselijk zeer actieve ANBO en altijd met actieve steun vanuit het LUMC.

Het Ouderenberaad Zorg en Welzijn was ook snel met steun, bemensing en publicitaire hulp aanwezig. En vanaf het begin was Dorothea Touwen, docent medische ethiek en recht, de hoofdsprekerster. Jaar na jaar, en onder grote belangstelling, werden van Noordwijk tot Wassenaar en van Alphen tot Katwijk middagen belegd waar mantelzorgers en toekomstige (zeer) ouderen terecht konden met vragen als "Nu gaat het nog wel, maar wat moet ik straks wanneer.....?"

In de coronatijd werden fysieke bijeenkomsten uiteraard niet meer gehouden. Maar in samenwerking van het LUMC en het Ouderenberaad met de Leidse/regionale TVzender Sleutelstad werden in een vijftal thema-uitzendingen alle vragen en antwoorden op de televisie aan de orde gesteld. Deze zijn via de [website Ouderenberaad](https://www.ouderenberaad.nl) terug te zien. En de meerwaarde ervan was dat een meer divers publiek kon worden aangesproken!

Maar het mooiste is toch dat op 2 juni de eerste fysieke bijeenkomst in het Gebouw aan de Leidse Arubastraat weer kon plaatsvinden, in een nieuwe samenwerking van Ouderenberaad met de Katholieke Bond van Ouderen, de Leidse vereniging voor mantelzorgers en Welzijnsorganisatie Inclusio. En opnieuw was de opkomst 'ouderwets' groot, en bleken de door Dorothea opgeworpen onderwerpen zeer aan te spreken.

De aanwezigheid van voormalig huisarts Walter Schrader was van een duidelijke meerwaarde. En na afloop kon eenieder ook nog met persoonlijke vragen bij Walter en Dorothea terecht.

Het Ouderenberaad komt grote lof toe dat het de "Keuzes" nieuw leven heeft ingeblazen.

Ton Kolhbeck, Dagvoorzitter

Mededelingen

• Nieuwe bijeenkomsten Keuzes Latere Levensjaren

De volgende bijeenkomst wordt georganiseerd met de OSO (Overleg Samenwerkende Ouderen organisaties Alphen aan de Rijn) op **11 oktober** in het zalencentrum De Bron, Troubadourweg 2, **Alphen aan de Rijn**. De bijeenkomst start om 14.00 uur, de toegang is gratis. U bent van harte welkom

Op *donderdag 15 februari 2024* wordt de bijeenkomst georganiseerd in samenwerking met Radius, locatie: President Kennedylaan 141, Oegstgeest. Meer informatie in de volgende Nieuwsbrief.

Colofon

Uitgave van Ouderenberaad Zuid-Holland Noord. Redactie: Christina Harrevelt, Ariane van Santen en Toon Verlaan.

Verschijnt 4 x per jaar

Aan- of afmelden: ouderenberaad@lumc.nl onder vermelding van: 'aan-/afmelden nieuwsbrief'

www.ouderenberaadzuidhollandnoord.nl